

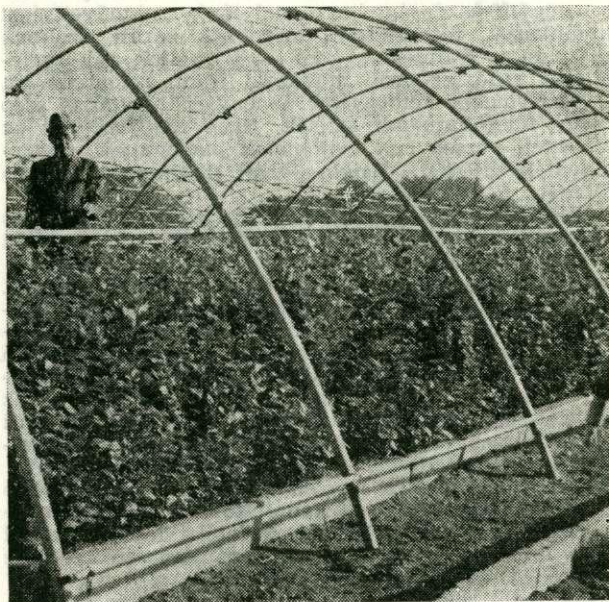
FÓLIA ALATTI NAGYÜZEMI CSEMETENEVELÉS

A zöldség- és dísznövénytermesztés után, mintegy 10—15 év késéssel, a 70-es évek második felében, bevonult az agrofólia a magyar csemetenevelés gyakorlatába. A csemetekertekben közel 10 éve a zöldségtermesztésben az első generációt képviselő, aránylag kis fesztávolságú sátrak váltak általánossá. Leggyakrabban a 7,5 m széles ALU vagy Pásztó típusokat látni. Ezek alatt a sátrak alatt a termesztést csak kézi technológiára alapozhatjuk. Az erdészeti tevékenységnél jóval kézimunka-igényesebb kertészetek már 10 éve rákényszerültek technológiájuk racionalizálására, a gépesítés előnyeinek maximális kihasználására. A sátrak fesztávolságát egyre növelték, 8, 10, 12, 14, 16 m-es sátrakat is gyártanak, 6—8 éve pedig a többhajós kivitel is polgárjogot nyert.

Lehet-e ezeket csemetekertjeinkben is használni?

Az egységnyi kézi munkaerőre eső termelési érték tekintetében még gépesített nagyüzemi kertjeink is messze elmaradnak a kívánatostól. Pedig a gépesítés előnyeit nemcsak a szabadföldi termesztésben, hanem a korszerű, nagy méretű természetberendezések alatt is kihasználhatjuk, sőt egyre inkább *ki kell* használnunk. Hogyan üzemelne enélkül gazdaságosan a nagyüzem, mely rendkívül sok terhet visel (munkabérkorlátok, közteher, szociális jellegű költségek, amortizáció, üzemi és vállalati általános költségek stb.), hogyan bizonyíthatná fölényét vagy létjogosultságát a kizárólag kézi munkára, családi erőre alapozott kisüzemmel, magántermesztéssel szemben? A nagyarányú dotációk, állami támogatások ideje elmúlóban van. Csak az egyre intenzívebb, egyre termelékenyebb termesztés nyújt biztonságot.

A káli csemetekertben néhány éve tettük meg az első bátortalan lépéseket a gépesíthető, fólia alatti termesztés területén 5 db. 50 m hosszú, 10 m széles, 4 m magas sátrat készítettünk és állítottunk fel. A váz 6/4 collos hor-

Kézi technológiájú, betonszegélyes hidegágyakban folyó B-csemetenevelés, alföldi homokon (ALU 7,5)

*Ágyás rendszerű, gépesített
MÉ-csemetenevelés, 10 m
széles fóliasátrakban, a káli
homokon*

ganyzott acélcsőből áll (leértékelt, gyári hibás), a fajlagos beruházási költség 10%-kal sem haladta meg a 7,5 m széles ALU (95—100 Ft/m²) vagy Pásztó (105—110 Ft/m²) típusú házakét, így nemcsak hogy gyakorlatilag nem drágább, de sokkal stabilabb is az új ház. Alakítás, hegesztés nélkül használhatjuk hozzá a 16 m széles agrofóliát. A nagyobb felületből, főleg az oromfalak szélnyomással szembeni nagyobb érzékenységéből adódó hátrányt az erősebb ház ellensúlyozza.

Miért jobb a réginél?

Az új sátrak alatt szinte teljes szabadföldi gépparkunkat használhatjuk. Nincs szükség speciális, külön gépesítésre. A talaj-előkészítés (MTZ 80 és munkagépei), a kiemeltágy-készítés (Tomat—1), a vetés, ha egy-egy fajból nagyobb mennyiségű mag áll rendelkezésre (Egedal), a vegyszerezés (MTZ + Teejet), a gyökéralávágás és a kiemelés (Egedal) mind-mind gépesíthető. Cserében csak az ágyak beton- vagy deszkaszegélyéről kell lemondani, amit több helyen (pl. Bajcsán) a kisebb sátrakban sem használnak. Így a kézi munka 80—90%-át megtakaríthatjuk a kihozatal és a minőség csökkenése nélkül. Az alávágás lehetősége, valamint a gépi kiemelés miatt, a gyökérzet és ezáltal az egész csemete használati értéke egyértelműen növekszik.

Újabb kaput nyithatunk a termesztés bővítésének lehetősége előtt ott is, ahol korlátozott a rendelkezésre álló, szakképzett kézi munkaerő.

A fóliatakarás minden előnye megmarad, sőt az esetleges vérszfütésekkor (pl. bükkcsemete-nevelés) a nagyobb fóliák alatt a kapható fűtőberendezések (pl. OTR 71) jobban kihasználhatók. A 7,5 m-es sátrak fűtése esetén a fűtőberendezések optimális kihasználása miatt 100—200 m hosszúságban kellene azokat építeni, ezekben a sátrakban viszont a szellőztetés újabb, egyáltalán nem egyszerű problémákat vet fel. A nagyobb légterű sátrak hőtároló képessége fűtés nélkül is nagyobb, tehát napsütéses nappalok után, egy-egy komolyabb éjszakai lehűlést kiegészítő védelem nélkül is átvészelhetünk velük.

Gurisatti Gábor